

ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

منظور از هزینه‌های معاملاتی مجموعه اقلام هزینه‌ای است که برای انجام معامله به دو طرف تحمیل می‌شود. هزینه‌های دلالی، انتقال مالکیت، پرداخت انواع عوارض، حق‌الوکاله، حمل‌ونقل و… در تعریف کلی ذیل عنوان هزینه‌های معاملاتی قرار می‌گیرند. به‌این‌ترتیب مبلغی که فروشنده کالا از بابت واگذاری کالای خود دریافت می‌کند، کمتر از پرداختی خریدار بابت تمکک و در اختیار گرفتن آن کالا است. روند کاهش هزینه‌های معاملاتی از یک سویکی از آثار و دستاوردهای جریان توسعه در سطح جهان بوده و از سوی دیگر می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل تسهیل‌کننده جریان توسعه تلقی شود؛ زیرا این اتفاق منافع تجارت را برای دو طرف اصلی معامله افزایش داده و انگیزه آنان را برای فعالیت بیشتر تقویت می‌کند. ازاین‌رو برنامه‌ریزی برای کاستن از بار هزینه‌های معاملاتی و افزایش منافع دست‌اندرکاران تجارت یک ضرورت انکارناپذیر برای طی مراحل توسعه است. هرچند در بررسی سیر تحولات اقتصادی کشورمان در طول چند دهه اخیر به موارد متعددی از کاهش هزینه‌های معاملاتی برخورد می‌کنیم؛ اما به جرئت می‌توان گفت برنامه جامعی از سوی متولیان امر برای مدیریت هزینه‌های معاملاتی و کاهش تدریجی آن با هدف برخورداری از آثار مثبت این کاهش در کار

گزارش ۳۰۰ صفحه‌ای تحقیق و تفحص مجلس، فساد ۳.۵ میلیارد دلاری در فولاد مبارکه اصفهان را افشاکرد

فساد داغ «مبارکه»

است. بر اساس این گزارش، مشخص شد فولاد مبارکه برای ممانعت از تحقیق و تفحص مجلس حدود نیم‌میلیارد تومان به حساب‌های توییتری پول داده تا جریان‌سازی کنند و سهم سداوسیم‌ا از این ماجرای تبلیغاتی حدود ۲۲ میلیارد تومان گزارش شده است.

بر اساس گزارش خیراتلاین، به نقل از داده‌های ارائه‌شده از سوی مجلس، فولاد مبارکه یک‌میلیارد و ۴۴۰ میلیون تومان در وجه دفاتر ائمه جمعه و همچنین ستاد اقامه نماز جمعه پرداخت کرده است. همچنین ۹۵۰ میلیون تومان در وجه حوزه علمیه، بنیاد غدیر و ساخت مسجد پرداخت کرده و البته ۱۴۷ میلیارد تومان از پول فولاد مبارکه برای تأسیس یک شرکت هواپیمایی شخصی هزینه شده است.

نکته شایان توجه دیگر گزارش فساد مالی در فولاد مبارکه این است که در سه‌ماهه ریزش کلی بورس، بازارگردانی فولاد هزار میلیارد سود شناسایی کرده است.

در این گزارش همچنین اشاره می‌شود که باشگاه سپاهان سال‌ا ۹۸ سوده بوده، اما آن‌قدر بیشتر از سقف قانونی پاداش پرداخت کرده که باشگاه زبان‌ده شده است!

در گزارش این هیئت ۹۰ عنوان تخلف، انحراف و تحمیل خسارت و توزیع رانت بالغ بر صدها هزار میلیارد ریال و همچنین ضعف‌های ساختاری و نواقص قانونی مورد رسیدگی قرار گرفته که برخی از این تخلف‌ها به شرح زیر است:

نبوده است. یکی از گویاترین شواهد در این میدان، افزایش فعالیت‌های دلالی و واسطه‌گری در سطح اقتصاد ملی آن هم در مقیاس وسیع است. در طول چند دهه گذشته به‌تدریج فعالیت‌های دلالی در اقتصاد ملی رونق گرفته و در مقابل بخش مولد اقتصاد به‌شدت گرفتار انواع محدودیت‌ها شده است. رشد بخش دلالی از یک سو به افزایش قیمت کالاها و خدمات منتهی شده و قدرت خرید مصرف‌کنندگان را کاهش داده است و از سوی دیگر دریافتی و عایدات تولیدکنندگان را نیز کاهش داده و آنان را از سود ناشی از فعالیت خود محروم کرده و موجب کاهش تمایل آنان به مشارکت در امر تولید شده است. مثال‌های فراوانی از رشد بی‌رویه هزینه‌های معاملاتی و ایجاد موانع بر سر راه شکوفایی اقتصاد کشور را می‌توان مطرح کرده و بررسی کرد. به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: ۱- راه‌اندازی مراکز مجهز تعویض پلاک خودرو شرایطی را فراهم کرده که خریداران و فروشنندگان خودرو دست دوم دیگر نیازمند مراجعه به دفاتر اسناد رسمی برای طی تشریفات انتقال مالکیت خودرو نباشند. با این کار هم دو طرف معامله زمان کمتری برای معامله صرف می‌کنند و هم این معامله هزینه کمتری نسبت به قبل به آنان تحمیل می‌کند. با این حال گه برخی مقامات

مسئول و حتی غیرمسئول به شهروندان تذکر می‌دهند که برای قطعی‌شدن معامله لازم است به دفاتر اسناد رسمی هم مراجعه‌کنند تا این دفاتر هم سهمی از درآمد را داشته باشند! ۲- رونق تجارت املاک و مستغلات در طول چند دهه گذشته در کشور شرایطی را ایجاد کرد که تعداد واحدهای صنفی با عنوان بنگاه مشاور املاک با سرعت افزایش یافته، به رقم اعجاب‌آور ۱۳۵هزار واحد مجاز برسد. این بدان معنی است که به ازای هر ۱۹۵ خانوار یک بنگاه مشاور املاک در حال فعالیت است. طبعاً در شرایط موجود اقتصاد کشور، افزایش تعداد مشاوران املاک اثر منفی بر قدرت خرید متقاضیان واقعی مسکن خواهد گذاشت؛ زیرا این مشاوران برتعداد برای کسب درآمد ناگزیر از نوعی «مداخله» در جریان طبیعی معاملات هستند. درنتیجه با شکل‌گیری انواع معاملات صوری، هزینه معاملاتی برای دو طرف فروشنده و خریدار افزایش می‌یابد تا این تعداد چشمگیر مشاور املاک درآمد معقولی از جریان معاملات کسب بکنند. ۳- سیستم سنتی توزیع کالا و خدمات در کشور به گونه‌ای شکل گرفته که تحت هر شرایطی سهم عوامل واسطه را به صورت پر و پیمان تأمین کند. در عرصه تولید و عرضه محصولات کشاورزی با وجود برداشته‌شدن کام‌های ارزشمند، هنوز

● ایوب قنبری

- انتخاب مدیران سیاسی و ناکارآمد در هیئت‌مدیره‌ها و ضایع‌کردن حقوق متخصصان.
- ممانعت معاون اول و رئیس دفتر رئیس‌جمهور سابق و استاندار سابق اصفهان از برکناری مدیرعامل متخلف.
- فعالیت‌های ارزی شرکت توسط افرادی خاص مرتبط با مدیرعامل و معاون مالی سابق بدون نظارت و مجوز.
- اخلال در بازار سرمایه از طریق خرید و فروش سهام برخی از شرکت‌های تابعه و ایجاد سودهای میلیاردی برای برخی مدیران ارشد فولاد مبارکه نظیر معاون سابق مالی، مدیر سابق حراست و مدیر سابق حوزه مدیرعامل.
- افزایش غیرمتعارف بودجه باشگاه سپاهان و ابهام در نحوه هزینه آن.
- پرداخت‌های غیرقانونی و تأمین خودروهای لندکروز معاون

- اول رئیس‌جمهور و وزیر صمت سابق
- خرید با تأمین ساختمان و خودرو فراتر از نیازمندی‌های متعارف با صرف ده‌ها میلیارد ریال از منابع شرکت‌های تابعه.
- به‌کارگیری بیش از ۲۰۰ نفر از بازنشستگان در فولاد مبارکه و شرکت‌های تابعه، از جمله برادر بازنشسته مدیرعامل سابق با ۱۱ میلیارد ریال حق مشاوره و مأموریت.
- اعاده به خدمت غیرقانونی رئیس سابق فدراسیون فوتبال که منجر به حفظ وی در آن فدراسیون به‌رغم بازنشستگی و خسارت‌های وسیع ازجمله قرارداد با سرمربی سابق تیم ملی فوتبال شد.
- تصرف غیرقانونی و با انتفاع شخصی و گروهی در منابع مالی شرکت تحت عنوان تنخواه مدیرعامل با مبلغی بالغ بر هزار میلیارد ریال و مصرف آن در راستای اهداف شخصی.

سهم تولیدکننده از قیمت خرده‌فروشی محصولات اندک است و سود سرشاری نصیب دلالان می‌شود. در همه حوزه‌ها تولیدکنندگان خرد برای تدایم فعالیت خود ناگزیر از پرداخت هزینه معاملاتی کُراف هستند. حتی این سیستم در مقابل راه‌اندازی برخی اشکال نوین کسب‌وکارکه موجبات کاهش هزینه معاملاتی را فراهم می‌آورد، مقاومت می‌کند. مخالفت‌های جدی با گسترش شبکه‌های تاکسی‌رانی آنلاین که در سال‌های گذشته شاهد آن بودیم، بهترین شاهد این مدعاست. ۴- حاکمیت مناسبات دلالی و تحمیل هزینه معاملاتی را حتی در حوزه‌هایی مانند ورزش و هنر نیز می‌توان مشاهده کرد. در چنین فضایی استخدام یک سرمربی جدید برای فلان تیم موضوعی برای فعالیت دلالان و کسب درآمد غیرمتعارف خواهد بود، به گونه‌ای که گاه چنین معامله‌ای میدل به یک دام بزرگ مالی می‌شود و ناظران خارجی با شگفتی رفتار دست‌اندرکاران وطنی را مشاهده می‌کنند که چگونه برای خرید خدمات یک مربی درجه دو چند برابر پول لازم را پرداخت کرده، و تازه از زیرکی و کاردانی خود سرمست شده‌اند! به‌کارگیری تدابیر برای مدیریت هزینه‌های معاملاتی و تلاش جدی برای کاهش‌ساختن روند تغییرات آن یک ضرورت در جریان توسعه امروز اقتصاد ملی است.

- دخالت در فرایند استخدام و تصنیع حقوق افراد واجد شرایط جذب، با به‌کارگیری سایر افراد با امتیاز کمتر.
- قرارداد با افراد ذی‌نفوذ سیاسی ازجمله همسر رئیس‌دفتر رئیس‌جمهور سابق، وزیر اسبق راه و شهرسازی، شهردار سابق اصفهان.
- عقد قرارداد مشاوره خارجی غیرضروری به صورت ترک تشریفات جهت تولید ورق مورد استفاده در انتقال گاز ترش با احتمال وقوع جاسوسی صنعتی.
- فروش ۱۶ هزار تن محصول شرکت ورق خودرو تحت عنوان محصول انباری به بازرگان خارجی با قیمت نازل و با نقش‌آفرینی معاون فروش فولاد مبارکه و مدیرعامل سابق ورق خودرو (از منتسبین معاون اول رئیس‌جمهور سابق).
- توزیع رانت از طریق فروش صادراتی سه فرزند یکی از معاونان رئیس‌جمهور سابق بدون رعایت تشریفات قانونی.
- ارائه هدیه به نهاده‌ا و سازمان‌های دارای ممنوعیت، اهدای خودرو، کارت هدیه، بن خرید، سکه، موبایل، لپ‌تاپ و تبلت به سازمان‌هایی نظیر برخی استانداری‌ها، راه و شهرسازی، وزارت صمت، بانک مرکزی، گمرک و برخی نهادهای دیگر که منجر به تصرف غیرقانونی در وجوه شده است.
- حمایت مالی و پشتیبانی از کاندیدای انتخابات مجلس شورای اسلامی با پرداخت مبلغ ۱۵ میلیارد ریال در قالب فاکتور صوری و با بهره‌برداری از امکانات شرکت ازجمله خودرو.

این اتفاق هرچند می‌تواند خاطره ناخوشایند برای اقتصاد و توسعه ایرانی باشد، اما بی‌شک گزارش و کار خوب مجلس در افشای آن می‌تواند زمینه‌ای برای مقابله کارآمد با فساد و ایجاد مسیرهای مولد برای رسیدن به توسعه باشد. مقابله با فساد از سیاست‌های کلی و تعیین‌کننده کشور است که بزرگان کشور نیز همواره بر آن تأکید داشته‌اند، اما در حوزه اجرا آن‌طور که باید این مقابله روند کارکردگرایی نداشته است. فساد فولاد مبارکه بدون شک یک تلنگر بزرگ است که اگر مسیر اجرای مقابله با فساد را هموار نکند، می‌تواند برای توسعه ایران در سال‌های آینده بستری از گرفتاری‌ها و مشکلات متعدد باشد.

ادامه از صفحه اول

سیاست‌های ارزی اقتصاد ایران را متشنج کرده است

مارپیچ خطر

بنابراین از دید ما مشکل اساسی این است که به اسم بازار ارز که شکل رقابتی آن وجود ندارد، نرخ‌های نامرتب‌تی در اقتصاد رایج کرده‌ایم که با عوامل بنیادی مرتبط سازگار نیست و تنها با منافع صادرکنندگان مواد خام و ذی‌نفعان سازگار است و جز تورم‌های بالا، بی‌ثباتی و جابه‌جایی عظیم درآمد از گروه‌های زیادی از مردم به عوامل نامولد و کاسیان تحريم و قماري‌کردن اقتصاد نتیجه‌ای ندارد. در عمل ما این نرخ‌های ارزی بی‌ثبات را که نه از بازار رقابتی به دست آمده

<div><div> </div><div><div>بنیاد ملی توسعه‌های اقتصادی</div></div></div> <div>اداره کل فرودگاه بین‌المللی مهرآباد</div>	<div><div> </div><div><div>مناقضه عمومی ۹-۵-۴۰۱-۱۰۰-MA-T</div></div></div> <div>(یک مرحله ای همراه با ارزیابی کیفی فشرده)</div>
۱ – موضوع مناقصه: راهبری، سرویس، تعمیر و نگهداری تجهیزات انتقال مسافر (آسانسورها، پله برقی‌ها، راه‌آهبندها) فرودگاه بین المللی مهرآباد-از طریق اشخاص حقوقی واجد شرایط	
۲ – مهلت فروش اسناد: از روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۵/۲۹ لغایت روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۱/۶/۳	
۳ – نحوه دریافت اسناد : بمنظور دریافت اسناد به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir	
۴ –آخرین مهلت ارسال پیشنهادات در سایت : روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۹ ساعت ۹:۰۰ صبح می باشد.	
۵ – زمان بازگشایی پاکات : روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۶/۱۹ ساعت ۱۰:۰۰ صبح می باشد.	
۶ – مبلغ سپرده شرکت در مناقصه : ۹۲۴.۰۰۰.۰۰۰ ریال می باشد.	
۷ – مناقصه گران باید دارای گواهینامه تأیید صلاحیت از وزارت رفاه و همچنین گواهی صلاحیت ایمنی و شناسه ملی و کداقتصادی باشند.	
شناسه آگهی ۱۳۶۴۶۷۱	
م الف ۱۹۳۷	اداره کل فرودگاه بین المللی مهرآباد

برابر متوسط جهانی افزایش می‌دهیم، راه‌حل آن اصلاح مقیاس و ایجاد نقشه صنعتی‌واقع‌گرا و قابل اجراست، نه بی‌حیثیت‌کردن پول ملی.

بنابراین از دید من باید ترجیحی‌بودن ارز و یارانه‌های ادعایی را در این چار‌چوب تحلیلی که ارائه کردم، ارزیابی کرد. در این چارچوب، مسئله کاملاً متفاوت می‌شود و اشارات سیاستی آن نیز متفاوت خواهد بود. این‌همه بی‌ثباتی، این شکاف طبقاتی، این رشد بی‌رویه فقر، رواج بزهکاری و سرقت، رشد پایین سرمایه‌گذاری و تولید، نتایج منطقی بازی‌کردن این‌گونه با نرخ ارز است و دولت‌ها اگر این ماریپچ را از کار نیندازند، مشکلات یادشده به‌طور فزاینده‌ای بازتولید خواهد شد و جامعه روی ثبات سه خود نمی‌بیند. بنابراین باید ریل سیاست‌گذاری را از اساس تغییر داد و ماریپچ مذکور را از کار انداخت. اساساً اینکه تورم دورقمی، بالا و نامتناسب برای چند دهه در کشور ماندگار شده است، به‌طور عمده معلول بی‌ثباتی نرخ ارز است و بازتولید تورم‌های بالا در کشور و اوج‌های تورمی نیز حاصل شوک‌های ارزی بوده است. اساساً اصلاح و جراحی باید مبنای منطقی داشته باشد. این چه اصلاحات و جراحی‌ای است که روز به روز نیروی انسانی را در مقابل‌میگذرد، آهن، پلاستیک و خودروهای بی‌کیفیت و اخیراً هم در مقابل غذا و دارو به‌شدت بی ارزش می‌کند و عدم تناسب منطقی میان منظمه قیمت‌ها را به بدترین وضع می‌رساند؟ آیا فرار مغزها و سرمایه‌ها، قماري‌شدن اقتصاد، افت رشد تولید و سرمایه‌گذاری و گسترش و تعمیق فقر و شکاف طبقاتی، پیامد محتوم این نوع جراحی‌ها و اصلاحات نیست؟ در این چند سال اخیر که حدود ۱۰ برابر پول ملی را بی‌ارزش کرده‌ایم، ذخایر ارزی حفظ و فرار سرمایه کم شد؟

اما درباره سیاست حذف ارز کالاهای اساسی، با وجودی که تصمیمی است که گرفته شده و در حال اجراست و نباید خیلی به آن دامن زد، اما ارزشیابی مختصر آن، درس‌های گوناگونی برای آینده دارد. وقتی می‌خواستند این کار را انجام بدهند، ادعا شد ارزهای اختصاص‌یافته برای این کار صرف خرید نهاده برای دام و طیور نمی‌شود و دامدار و مرغدار می‌گویند نهاده وارداتی در اختیار ما قرار نمی‌گیرد و ارز آن صرف خرید کالاهای دیگر و فروش آنها به نرخ‌های بالا می‌شود. همچنین گفته می‌شد قاچاق محصولات مشمول این ارز به‌شدت افزایش یافته است. دلیل دیگری که آورده می‌شد، این بود که قیمت کالاهای مشمول این ارز ثابت نمانده و به‌شدت افزایش یافته و به‌صرف‌کننده اصابت نکرده است. بنابراین حذف ارز تخصیص‌یافته برای این کالاها یک امر ضروری است. البته وقتی نرخ ارز موجود که دامام در حال افزایش است و چندین برابر نرخ مبتنی بر عوامل بنیادی مرتبط است، نرخ‌بازاری تعادلی در نظر گرفته

افزایش قیمت‌های جهانی چند ماه قبل اتفاق افتاد و اندازه آن با این افزایش‌های قیمت در کشور تناسبی ندارد.

بنابراین استفاده از واژه‌های اصلاحات، جراحی، عدالت و مولدسازی، اصلاً وجه منطقی ندارد؛ اما همان‌طور که گفتیم، حالا که اجرا شده باید کمک کرد آثار بی‌ثبات‌کننده آن به حداقل برسد.